

AnnaCarin Paavo (sekreterare)
SCB, enheten för kommunikation

Möte i SCB:s användarråd för kommunikation 26 november 2025

Närvarande:

- Åsa Olsson, Formas, ordförande
- Alexandra Kopf Axelman, Sveriges Kommuner och Regioner
- Alicia Fagerving, Wikimedia
- Johan Bahlenberg, Fastighetsnytt
- Martin Olsson, Newsworthy
- Sherko Alemdar, Socialstyrelsen
- Suzan Hourieh Lindberg, Perspetivo

Från SCB (kommunikationsenheten om inget annat anges)

- AnnaCarin Paavo
- Elma Jakupovic
- Karin Hedman
- Sara Brinkberg

Frånvarande:

- Clara Guiborg, Sveriges Radio
- Rodolfo Alvarez, Region Stockholm

2 Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes.

En övrig fråga anmäldes: hur ska man se på Google-sökningar jämfört med sökningar med hjälp av AI, när det gäller sökmotoroptimering.

3 Mötesanteckningar från föregående möte

[Mötesanteckningarna från mötet 15 maj 2025](#)

Inga frågor eller synpunkter framfördes.

4 Kort presentation av deltagarna

Gamla och nya medlemmar presenterade kortfattat sig själva och vilka organisationer de representerar, eftersom några rådsmedlemmar inte var närvarande vid föregående möte.

5 Aktuellt från SCB hösten 2025

Underlag bifogades inbjudan till mötet.

Karin Hedman redogjorde översiktligt för underlaget, samt även för vad som är aktuellt på Kommunikationsavdelningen:

- Nytt regeringsuppdrag: SCB och Digg får ett uppdrag att förbereda en dataförvaltarroll (data steward).
- Ny diagramhandbok/diagramriktlinjer på gång
- Utkast till kommunikationspolicy och målgruppsbeskrivning bereds internt
- Vi har tagit fram förslag på språklig identitet
- En första version av PxWeb 2.0 med tillhörande API:er har utvecklats
- Koncept för nya produktsidor tas fram

Elma Jakupovic redogjorde lite närmare för PxWeb 2.0 och nya produktsidor.

PxWeb 2.0

- PxWebApi 2.0 är släppt
- Projektet med SSB (norska statistikbyrån) är formellt avslutat
- Vi utvecklar anpassningar för SCB:s behov
- En parallell version i början av 2026
- Målet är att helt gå över till nya PxWeb 2.0 och avveckla det gamla under 2026

Nya produktsidor

- Nytt koncept klart
- Användartester av de interaktiva diagrammen (tillgänglighetsfokus) – anpassningar efter det
- Arbetar med skisser till utveckling
- It-utveckling
- Nytt arbetssätt
- Stegvis implementering med början Q3 2026, produkter som är mindre komplexa först

(Power Point-presentation bifogas mötesanteckningarna för rådsmedlemmarna)

Kommentarer från användarrådet:

- Finns tidsplan för när diagramhandboken ska vara klar?
Svar från SCB: Nej, men väldigt få frågor återstår att lösa.
- Kommer diagramhandboken ha ett designsystem knutet till sig?
Svar från SCB: Nej, det kommer vara en riktlinje eller en handledning. Ett generellt SCB-specifikt designsystem är dock under utveckling.
- Har ni något samarbete med Myndigheten för delaktighet när det gäller de nya produktsidorna?
Svar från SCB: Nej, inte i nuläget, men det är ett bra tips. Vi har anlitat konsulter som testat tillgänglighet ur många olika aspekter.

6 Valåret 2026

Sara Brinkberg inledde med att berätta översiktligt om SCB:s planering inför valåret. KOM för en dialog med ämnesavdelningarna om vilket material de publicerar under 2026.

Vi kommer samla material relaterat till valet på en sida på scb.se på ungefär samma sätt som inför valet 2022. Vissa pressträffar kommer hållas, bland annat när ny statistik presenteras från Partisynptiundersökningen (PSU). Vi kommer inte ha någon särskild ”kampanj” eller sträva efter större mediagenomslag, utan fokus kommer ligga på att ge god service till våra användare, vilket vi alltid gör. Men vi kommer följa samhällsdebatten, och fundera på vilka fakta som kan vara särskilt efterfrågade. Om något dyker upp i debatten där vi kan bidra med och lyfta fram relevanta fakta, kommer vi göra det.

Eftersom rådsmedlemmarnas organisationer har ganska olika uppdrag varierar det hur mycket som förbereds inför valåret. Några ser ingen ökning av frågor eller intresse för organisationens verksamhet bara för att det är valår, medan andra vet att det kommer att kräva mycket arbete och förberedelser.

Kommentarer från användarrådet:

Önskemål från användarrådet som de vill att SCB ska ta med sig är:

- Regina webmap används mycket, men är lite långsam och borde förbättras
- Fler valrelaterade kartlager vore önskvärt, för tidigare valår och valdistrikt exempelvis

- Nedladdningsbara data bör finnas i öppna format och inte bara som Excel-filer
- Grunddemografi på valdistriktsnivå önskas, RegSo finns, men inte valdistrikten.
- Gör inte stora förändringar i statistiken precis innan valet, man vill gärna hitta bland tabeller osv. som till exempel när DeSo-områdena förändrades, eller när CKM infördes.
- Säkerställ representativitet, särskilt för svåråtkomliga grupper, i era urval.
- Positivt att SCB tar plats i debatten, inte för att debattera, men för att leverera fakta.
- Håll i er roll som "faktaleverantör".
- "Stick to the plan" – var inte spännande eller "flashiga". Hur mycket man ska gå in i debatter osv., även om det bara är för att leverera fakta, kan vara en svår avvägning.
- CKM:a inte statistiken om förtroendevalda.

Kommentarer från SCB:

- Möjligheterna för en geodataplattform diskuteras inom SCB, men inga beslut är tagna.
- Utredning pågår på SCB om hur demokratistatistikens data ska hanteras med avseende på CKM.
- Information om CKM: [Frågor och svar om röjandeskydd i befolkningsstatistiken](#)

7 Desinformation

Karin Hedman inleder med att konstatera att desinformation handlar om många aspekter; säkerhet, informationspåverkan och förtroende bland annat. Man får jobba på många fronter samtidigt, och man kan inte säga att vi har bevakning på precis allt. Vi vet inte vilken statistik som används, i vilka sammanhang och av vem, den är ju fri att tanka ner. Men upptäcker vi för stora felaktigheter i återgivningen av statistiken, försöker vi givetvis agera och påtala detta.

Det vi och andra myndigheter diskuterar är förtroendet för myndigheter och den officiella statistiken. SCB har bjudit in alla kommunikationschefer på SAM-myndigheterna för att diskutera bland annat förtroendefrågan, undersöka vilka olika problembilder myndigheterna har, och vilka insatser som skulle kunna göras gemensamt. SCB har ingen sakfråga ute i den politiska debatten på samma sätt som vissa andra myndigheter har. Om det pågår en negativ debatt inom något område kopplas ofta den myndighet som är ansvarig för sakområdet ihop med debatten, vilket kan resultera i ett lägre förtroende.

Vår mediasatsning som vi gjort under de senaste åren är ett sätt att motverka desinformation och erbjuda fakta, vi kan också konstatera att vi citeras oftare. Det blir även lättare för användarna att hitta till våra experter. Det väckte ett ganska stort intresse på mötet, det är inte alla myndigheter som låter sina experter komma till tals. Ofta går det via någon chef eller annan talesperson. Vår ambition är dock att man ska få tala med den som kan ämnet bäst. En annan sak som diskuterades är hur vi ska nå målgruppen unga, hur får vi dem att "lära känna" myndigheterna. Det inledande mötet var ett sätt att tanka av idéer och dialogen fortsätter, även om ingen universallösning finns.

Kommentarer från SCB:

- SCB har ett säkerhetsår under 2025, med utbildning i bland annat informationssäkerhet, vilket är ett sätt att rusta sig mot desinformation.

Kommentarer från användarrådet:

- I rådet finns organisationer som varit föremål för påverkanskampanjer och då blivit tvungna att agera reaktivt på dem.
- En stor utmaning kan vara språklig: åsikter kan levereras på olika språk och med olika alfabeten. Man kan då behöva översättningshjälp. Svenska institutet kan vara till hjälp i sådana situationer.
- Frågor på olika språk kan hänvisas till FAQ:er.
- Viktigt att tänka på är att om man gör en kampanj på ett annat språk, måste man också vara beredd att ta emot och kunna hantera frågor och liknande.
- Viktigt att kommunicera myndighetens uppdrag, exempelvis i sociala medier, för att motverka myter. Olika organisationer kan också förväxlas med varandra, då måste man försöka klargöra hur det ligger till.
- Det kan ibland vara svårt att avgöra om det är människor eller exempelvis botar, som står för olika angrepp.
- Viktigt med konkret erfarenhetsutbyte mellan myndigheter, finns också en hel del material att ta del av.
- Myndigheten för psykologiskt försvar har bra kurser i ämnet.
- Användningen av AI hotar exempelvis de uppslagsverk, likt Wikipedia, som görs av människor för människor. Om färre personer blir engagerade i att söka i och bidra med material till uppslagsverken, och istället använder sig av AI, finns även en större risk att information i uppslagsverken kan manipuleras. Det blir en form av desinformation, som dessutom kan ha tagit AI till hjälp för att skapa den.

- Lätt att falla för det populistiska vid skapandet av olika narrativ. Här kan undersökningsbolagen bidra till desinformation om inte undersökningarna görs på rätt sätt, med rätt typ av urval osv.
- Viktigt att dubbelkolla och trippelkolla. Oerhörd noggrannhet krävs, inte minst när man anger källa. Eventuella fel ska rättas på ett transparent sätt.
- Man måste ha en sund skepsis, olika tips kan inte användas om de inte kan verifieras.
- Viktigt att stötta dem som utsätts för desinformation. Försök vara proaktiv när det gäller att förutse områden som potentiellt skulle kunna utsättas för desinformation.
- Desinformation är inte bara riktade påverkanskampanjer, utan det är också vardag nu med exempelvis AI-genererade filmer och bilder, vilket gör frågan väldigt komplicerad.

8 Övriga frågor

Kommentarer från användarrådet:

- Hur ser sökordsoptimeringens relation till AI ut? Ett Google-resultat blir inte detsamma som ett AI-resultat, och hur ska man skriva sina texter för att ge ett bra resultat även i AI-sammanfattningar? Hittills har vi sökmotoroptimerat för att komma högt upp i Googles sökresultat, men det är oklart vilka algoritmer som styr AI-sammanfattningarna. Just nu är AI lite av en "black box", men förmodligen kommer det mer av "best practices" framöver.
- Fråga AI själv om hur man exempelvis indexerar en webbplats på bästa sätt, istället för att använda konsulter.

Kommentarer från SCB:

- Vi har inte undersökt detta så noga ännu. Vi har hittills resonerat som så att om det är bra innehåll som är sökmotoroptimerat från början, så är det i alla fall ett underlag att utgå ifrån. Sen funderar vi på hur vi ska kunna göra statistiken i Statistikdatabasen mer tillgänglig för AI-tjänster.

8 Summering och inför nästa möte

SCB återkommer med förslag på datum för nästa rådsmöte efter årsskiftet.